Cost and Profitability Management

Tarkvara CPM on kulude arvestamise keskkond, mida kasutatakse hinnastatavate objektide üle kuluarvestuse pidamiseks.

Tegevuspõhise riigieelarve koostamisel kasutatakse tarkvara teenuste, tegevuste, ressursside ja muude väljundite maksumuse arvutamiseks nii eelarve koostamisel kui ka tegelike kulude tuvastamiseks.

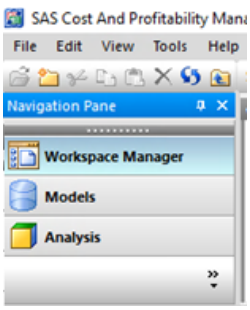
CPM on kulude arvestamise tarkvara, mida kasutatakse teenuste, tegevuste ja muude väljundite tegelike kulude tuvastamiseks ja eelarve koostamiseks.

Tarkvara koosneb kolmest töökeskkonnast (Joonis 4):

1. Halduskeskus (Workspace Manager)

2. Mudelid (Models)

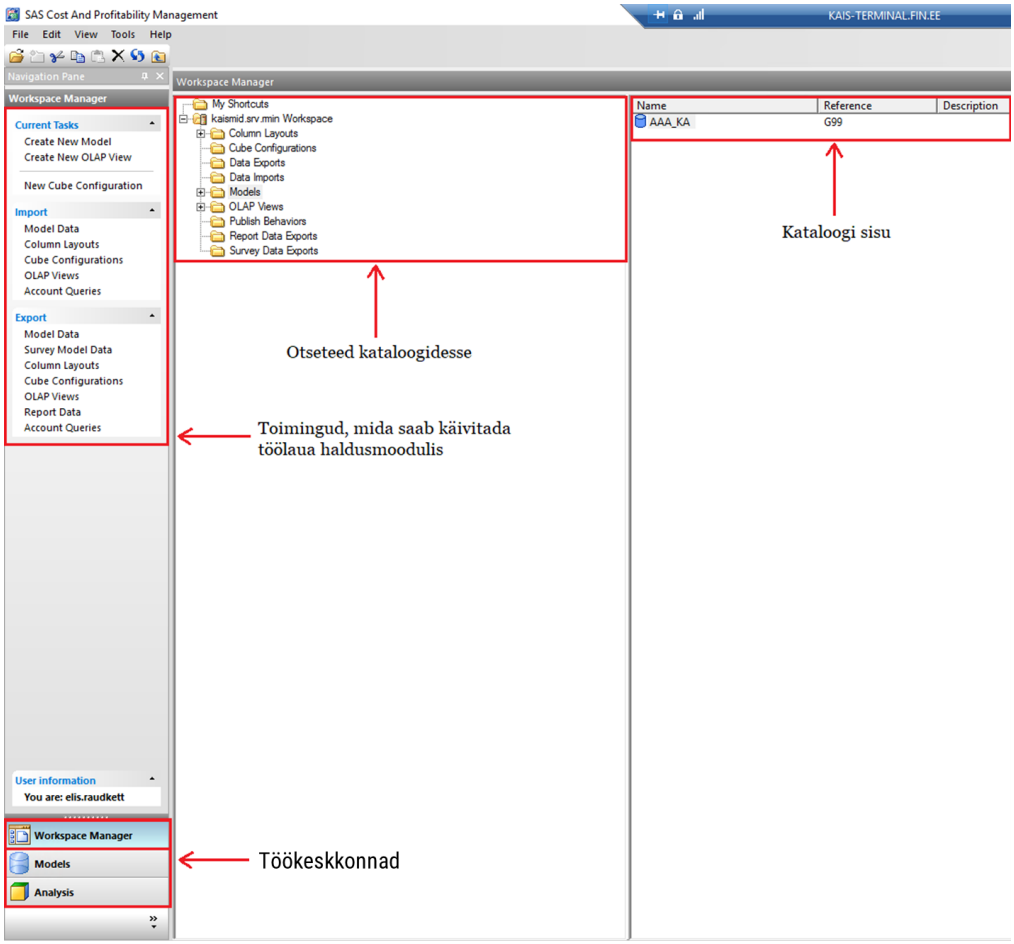
3. Analüüs (Analysis)

Töökeskkondade vahel saab liikuda vasakul navigeerimispaani (Navigation Pane) alumises osas (vasakul, Joonis 4)

Joonis 4. Tarkvara CPM töökeskkondadesse sisenemise menüü.

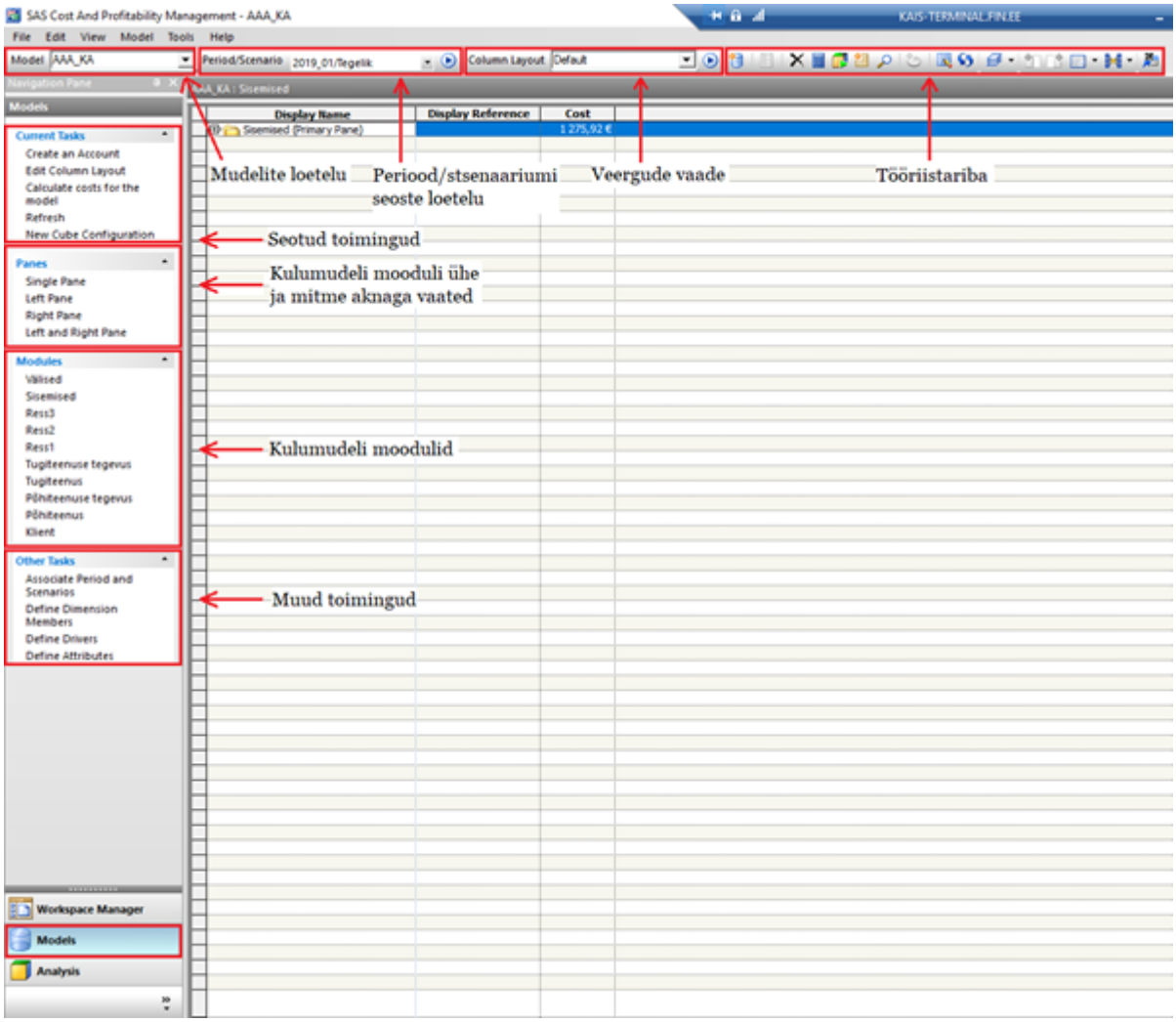
Tarkvarasse sisselogimisel avaneb halduskeskus (paremal, Joonis 5) mille kaudu on kasutajal ligipääs tarkvara olulisematele toimingutele, sh kulumudeli andmete importimisele ja faktitabeli konfiguratsiooni seadistamisele. Mudelite töökeskkonna avamisel kuvatakse kasutajale kõik mudelid, millele on kasutajal ligipääs. Mudeli saab avada topeltklõpsuga.
NB! Tarkvara analüüsi töökeskkonda ei kasutata, sest arvutustulemuste analüüsimiseks on mõeldud rohkemate funktsioonidega tarkvara VA.

Joonis 5. CPM Halduskeskus

Summade suunamiste ja seonduvate käiturite ning nende koguste vaatamiseks on võimalik kasutada mitme aknaga vaateid (**Panes**). Vaikimisi kuvatakse mudeli mooduli andmed ühes aknas (**Single Pane**), kuid on võimalus korraga kuvada ka vasak ja/või parem paan (**Left and/or Right Pane**). Valides Mitme akna vaate (nii vasaku kui ka parema akna), on võimalik jälgida põhivaates (**Primary Pane**) olevate dimensioonide liikmete kombinatsioonidelt summade liikumist – vasakpaan näitab sisendit (lähtekohta) ning parempaan väljundit (sihtkohta). Summade horisontaalne liikumine mudeli moodulite vahel võimaldab jälgida summade liikumist ja jaotumist erinevate moodulite vahel, tagades läbipaistvuse summade suunamisel.

Mudeli veergude paigutuse (**Column Layout**) loendist on võimalik valida meelepärane andmete kuva ehk veergude paigutus. Näiteks summade suunamiste vaatamiseks sobib kasutada **Assignment** veergude paigutust. Pärast veergude paigutuse valimist tuleb valik kinnitada, klikkides rippmenüü kõrval olevale ikoonile.

Joonis 6. Mudeli töökeskkond

CPMi mudelit saab korraga kasutada üks kasutaja. Kasutaja sisenemisel mudelisse lukustub mudel teistele kasutajatele, kellele kuvatakse vastav teavitus katse korral mudelisse siseneda.

Et mitu kasutajat ei segaks üksteise tööd, vabastatakse mudel töö lõpetamisel teistele kasutajatele. Üks kasutaja saab mudeli vabastada ka teise kasutaja eest. **Seejuures on oluline meeles pidada, et mudelis ei oleks kasutajaid mudeli lukust vabastamise hetkel.** Vastasel juhul võib mudel süsteemis katki minna.

Kasutaja saab CPMi luua erinevaid mudeleid. Üldjuhul luuakse üks mudel ühe RES/RE perioodi kohta, ent sõltuvalt kasutaja eelistusest saab luua ka mitu mudelit. Näiteks vajadusel erineva stsenaariumi andmete haldamiseks erinevates mudelites. Samuti saab mudeleid luua ka õppe eesmärgil, mis hiljem salvestusmahu vabastamiseks kustutatakse.

Kulude arvestamise protsessis on kasutaja peamised toimingud CPMis **kulumudeli andmete import, summade kalkuleerimine, faktitabeli konfiguratsiooni seadistamine ja faktitabeli genereerimine.** Neid

toiminguid käsitletakse KAIS koolituse kuuendas osas ning käesoleva juhendi peatükis 4.3. Etapp III: Teenuste eelarve ja täitmise kalkuleerimine (CPM).

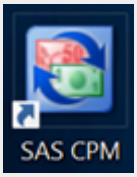
Kõige täpsema info ja juhised tarkvara CPM kasutamiseks leiate tarkvaratootja **SAS veebilehelt**

Alustavatel kasutajatel on soovitatav tutvuda ennekõike **Getting Started juhendiga**, mis selgitab tarkvara funktsionaalsusi. Põhjalikuma ülevaate saamiseks ning keerulisemate toimingute tegemiseks on soovitatav tutvuda **User's Guide juhendiga**, mis annab lugejale edasi sügavust ning näiteid edasijõudnutele. Eelnimetatud juhendite kõik osised ei pruugi olla relevantsed, mistõttu peab lugeja ise tegema kaalutletud otsuseid kui palju aega ja tähelepanu juhendite eri osadele pühendada.

Tarkvarasse CPM sisselogimise juhis

Nii nagu EG, on ka KAISi tarkvara CPM kasutajale kättesaadav kaugtöölaua kaudu. **Kaugtöölauale sisselogimine toimub samamoodi nagu on näidatud EG tarkvarasse sisselogimise juhendis** (vt osa **Enterprise Guide**).

Kaugtöölaualt CPMi sisselogimiseks:
• Tehke kaugtöölaual topeltklõps ikoonil **SAS CPM**

• Avanenud aknas sisestage kasutajatunnus **(eesnimi.perenimi)** ja **parool**, seejärel klõpsake **"Log On"** ja oodake veidi.

Tarkvarast CPM väljumise juhis

Tarkvarast väljumiseks sulgege CPM kasutajaliides.

Sulgemiseks:
- Valige ülevalt menüüribalt „File" ja „Exit".

Täpsem info CPMi sisselogimiseks ja väljumiseks:
KAISi terminali ja KAISI rakendustesse sisenemine ja väljumine.docx | 5 MB | docx

CPM mudeli lukust vabastamise juhis

Mudeli lukust vabastamiseks
• Tehke mudelil parem hiireklõps ja valige „**Release Write Lock**“. Mudeli lukust vabastamise kohta ilmub vastav teavitus, mille sulgemiseks klõpsake „**OK**“.
Mudeli lukust vabastamiseks teise kasutaja eest:
• Valige ülevalt menüüribalt „**Tools**“ > „**Model Locking Status**“ > avanenud aknas **valige rippmenüüst** mudel, mida soovite lukust vabastada > **tehke ristike kasutaja ette**, kelle jaoks on mudel lukustatud > klõpsake „**Terminate Locks**“ ja kui olete veendunud, et kasutaja mudelit parasjagu ei kasuta, siis vabastage mudel lukust klõpsates „**Yes**“.
• Akna sulgemiseks klõpsake „**Cancel**“.

Täpsemad juhised mudeli lukust vabastamise kohta

Lisaks vaata videokoolitust Digiriigi Akadeemias **Kursus: Kuluarvestuse infosüsteemi (KAIS) koolitus, Teema: 1 Kuluarvestuse infosüsteemi (KAIS) tarkvarad | Digiriigi Akadeemia õppeplatvorm**

Kontakt: aili.armvaart@fin.ee

Viimati uuendatud 24.01.2025